

НЕ ДАМО
ЈАДАР!

Savez Ekoloških
Organizacija Srbije
Znamo da ne damo

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

о забрани истраживања и експлоатације литијума и бора

Члан 1.

Забрањује се истраживање и експлоатација литијума и бора, као и изградња постројења за прераду литијума и бора у Републици Србији.

Забрана се односи на: издавање дозвола за истражне радове и експлоатацију, доношење инвестиционих одлука, израду инвестиционих програма и техничке документације, као и изградњу постројења за производњу литијума и бора.

Члан 2.

Одредбе члана 1. овог закона не односе се на научноистраживачке активности, геолошко-сеизмичка истраживања, војна истраживања и образовање кадрова, као ни на оператере који су до дана ступања на снагу овог закона отпочели са експлоатацијом бора, на експлоатационим пољима за које је већ издата дозвола.

Члан 3.

Ступањем на снагу овог закона престају да важе чланови Закона о рударству и геолошким истраживањима и Закона о експропријацији и Закона о накнадама за коришћење јавних добара у којима се предвиђају поступци истраживања, експлоатације и прераде литијума и бора.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

НЕ ДАМО
ЈАДР!

Savez Ekoloških
Organizacija Srbije
Znamo da ne damo

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ЗАКОНА

1. Уставни основ за доношење закона

Уставни основ за доношење закона садржан је у одредбама члана 74. Устава Републике Србије којим је утврђено да свако има право на здраву животну средину и да је свако, а посебно Република Србија одговорна за заштиту животне средине. Такође истим чланом прописано је и да је свако дужан да чува и побољшава животну средину.

2. Разлози за доношење закона

Један од најважнијих разлога за доношење закона огледа се у чињеници интензивних рударских активности у области истраживања руде литијума и бора, као и претензије сведских рударских компанија да се у будућности на територији Србије отвори већи број рудника литијума и бора. Овакво понашање, још у фази истраживања довело је до значајног угрожавања и нарушавања животне средине, као и до узнемирења јавности, пре свега локалног становништва који су у великој мери угрожени интензивним рударским активностима.

Такође као разлог за доношења закона видимо и чињеницу да је изменама и допунама Закона о рударству и геолошким истраживањима омогућено рударење литијума и да су саме измене закона довеле до повлашћеног положаја рударских компанија у фази добијања истражних дозвола, као и добијања дозвола за експлатационо поље и експлатацију.

Разлог за доношење овог закона огледа се и у чињеници да је став рударских експерата у Републици Србији, који је изражен и у ставу три департмана за рударство после скупа у САНУ да рударење литијума води ка угрожавању животне средине и здравља људи. Рио Тинто је упорно избегавао да дефинише животни циклус рудника, на основу кога би требало да проистекну потребе за израдом појединих рударских студија и пројеката, на основу којих се изводе и рударски радови. Када би јавност била упозната са животним веком рудника и затварањем рудника, било би вероватно и познато ко би сносио трошкове затварања овако огромног рударског захвата, што такође изузетно пуно кошта. Прикривање (или непоседовање) оваквих информација директно штети грађанима Србије и јавном интересу, а експлоататорима чувеним по остављању депонија на бригу локалном становништву, даје се још једна згодна прилика и простор за манипулацију. Све то прати и још увек непознати капацитет рудника од чега зависи економска оправданост рудника, али још битније и свеобухватни утицај рудника на животну средину.

3. Анализа садашњег стања и проблеме које закон треба да реши

Сведоци смо да је претходном периоду услед рударења бора, као и најава отварања рудника литијума, те истражних радова који су се дешавали у подручју Горњег Јадра, Прањана, Добриње, Левча, Јагодине, довело до узнемиравања народа, пре свега локалног становништва, које се

НЕ ДАМО
ЈАДАР!

Savez Ekoloških
Organizacija Srbije
Znamo da ne damo

пренело и на територију читаве Републике Србије. Такође, дошло је и до покретања бројних судских поступака пред различитим институцијама, а ово питање изместило се из оквира институција и у значајној мери постало и политичко питање. Овим законом решило би се у будућности питање рударења ове руде и онемогућило да се долази у сличне ситуације. Додатни проблем представља чињеница да би се литијум у Србији вадио из јединственог једињења, за које још не постоји патент и што је оваква врста рударења, без обзира што се ради о подземним рудницима, веома инвазивна врста, са могућим огромним последицама по здравље нације и животну средину.

4. Правни основ за доношење закона

Суштина овог предлога закона огледа се потреби за целовитом реформом закона из области рударства који ће забранити отварање рудника литијума и бора у Републици Србији. Суштина предложеног закона огледа се у принципима:

- спречавања експерименталног деловања рударских оператера на простору Републике Србије,
- подизања нивоа заштите животне средине, очувања здравља људи и биљног и животињског света,
- дерегулација, у смислу измештања регулаторне функције (одлучивања о правима и обавезама) са државе и класичних државних органа (Владе, органа управе и Министарства), те искључивања било каквог политичког утицаја на област рударења литијума и бора, као и интереса појединих лобистичких група.

5. Разлози за доношење закона по хитном поступку

Доношењем закона по хитном поступку спречиће се даља деградација животне средине на територији Србије и избећи даљи сукоби у друштву те настајање евентуалне штете за државу и грађане. Закон се доноси по хитном поступку, због великог узнемирења јавности.

6. Анализа трошкова

Закон неће произвести трошкове за његову имплементацију

7. Изјава да не постоји обавеза усклађивања са ЕУ

Изјављујемо да не постоји обавеза усклађивања овог закона са прописима ЕУ.

Предлагачи:

- Подрињски анти корупцијски тим – ПАКТ
- Не дамо Јадар / Савез еколошких организација Србије (СЕОС)
- Коалиција против корупције у животној средини